In illo die exiens ieſus de domo ſedebat ſecus mare. Et cōgregate ſunt ad eū turbe multe: ita ut in nauiculā aſcendens ſederet ⁊ oīs turba ſtabat i littore: ⁊ locut9 ē eis multa in ꝑabolis dicēs: Ecce exijt q ſeminat ſeminare ſemē ſuū. Et dum ſeminat: q̄dā ceciderūt ſec9 viaz ⁊ venerūt volucres celi ⁊ comederūt ea. Alia aūt ceciderunt in petroſa vbi non habebāt terrā multam ⁊ continuo exorta ſunt: quia non habebāt altitudinem terre. Sole autem orto eſtuauerunt: ⁊ quia non habebant radicem aruerunt. Alia autez ceciderunt in ſpinas: ⁊ creuerunt ſpine ⁊ ſuffocauerunt ea. Alia autem ceciderunt in terram bonam: ⁊ dabant fructum: aliud centeſimum: aliud ſexageſimum: aliud triceſimum. Qui habet aures audiendi audiat.

CHRY. Poſtq̄ icrepauerat eū q̄ m̄ris ⁊ fratrū ꝑſentiā nūciauit: de hinc fecit qd̄ illi cupiebāt: exijt. ſ. domū ꝑmo ſanās egritudinē vane glīe fratꝝ: ſecūdo decētem honorē exhibēs m̄ri: vñ dr̄: In illo die exiēs ieſus de do. ſede. ſe. ma. AVG. de cō. euā. Cū dicit in illo die: ſatl idicat aut hoc ꝯſiter geſtū p9 ꝑmiſſa aut nō m̄lta iterponi potuiſſe: niſi forte dies more ſcripturaꝝ tps̄ ſignificet. HILA. Nō ſolū aūt v̄ba ⁊ facta dn̄i: veꝝ etiā itinera ac loca i q̄b9 v̄tutes opabat ⁊ ꝑdicat: celeſtib9 ſunt plena ſacris. P9 ſmonē q̄ppe in domo habitū: vbi nephanda blaſphemia demonū h̄re dcūs ē: egrediens docebat ad mare vt oñderet ſe relicta ob culpā ꝑfidie iudea ad gētes ſaluādas eē trāſituꝝ. gētiliū eni corda diu ſupba ⁊ icredula: merito tumidis amariſq3 fluctib9 maris aſſimilant. domū vō dn̄i p fidē fuiſſe iudeā q̄s neſciat? HIERO. Cōſiderādū etiā q̄ ppl̄s domū ieſu nō poterat itrare: nec eē ibi vbi apl̄i audiebāt myſteria: Iccirco miſerator dn̄s egredit de domo ſua ⁊ ſedet iuxta hui9 ſeculi mare: vt cōgregent ad eū multe turbe ⁊ audiāt in littore q̄ intus nō merebant audire. vñ ſeq̄t: Et ꝯgre. ſūt ad eū turbe multe: ita vt i nauiculā aſcēdēs ſedēt: ⁊ oīs turba ſtabat i littore. CHRY. Hoc aūt nō ſimplicit euāgeliſta poſuit ſ3 vt mōſtret q̄ dn̄s hoc fecerit: volēs cū diligētia hoc ſpectaculū ſtatuere: vt nulli dimittat p9 dorſū ſ3 oēs corā facie habeat. HILA. Sediſſe aūt dn̄m in naui ⁊ turbas foris ſtetiſſe ex ſubiectis reb9 ē ratio. In parabolis. n. erat locutur9: ⁊ facti iſti9 genere ſignificat eos q̄ extra eccl̄iaz poſiti ſūt nullā diuini ſermonis poſſe cape intelligētiaz. Nauis. n. eccl̄ie typū ꝑfert: intra quā v̄bū vite poſitū eſt ⁊ ꝑdicatū his q̄ extra ſūt: ⁊ harene mō ſteriles intelligē nō pn̄t. HIER. Ieſus etiā in medijs fluctib9 ē: hincinde mari tūdit: ⁊ in ſua maieſtate ſecur9 appropinq̄re fac terre nauiculā ſuā: vt popl̄s neq̄q̄ piculū ſuſtinēs: nō tentationib9 circūdatus q̄s ferre nō poterat: ſtat in littore fixo gradu vt audiat q̄ dicunt. RABA. Vel q̄ aſcēdēs nauē ſedebat in mari: ſignificat q̄ chriſt9 p fidē aſcēſur9 erat in mētes gētiliū: ⁊ eccl̄iam collectur9 in mari. i. in medio nationū ꝯtradicentiū. Turba vō q̄ ſtabat in littore q̄ neq3 in naui neq3 in mari erat: gerit figurā recipientiū verbū dei: ⁊ iā fide amari. i. a reprobis ſeparatoꝝ: ſ3 necdū myſterijs celeſtib9 ibutoꝝ. Seq̄t: Et locut9 ē eis multa in parabolis. CHRY. Quāuis in monte ita nō fecerit nō. n. p parabolas ſmonē ꝯtexit. Tūc eni turbe ſole erāt ⁊ plebs incōpoſita: hic aūt ⁊ ſcribe ⁊ phariſei. Non ꝓpt hoc aūt ſolū in parabolis loquit: ſ3 vt manifeſtiorē ſmonē faciat: ⁊ ampliorē memoriā iponat: ⁊ ſub viſu res reducat. HIER. Et notandū q̄ nō oīa locut9 ſit eis in parabolis: ſ3 multa. ſi enim dixiſſet cūcta in parabolis: abſq3 emolumēto ppl̄i receſſiſſent. ꝑſpicua miſcet obſcuris: vt p ea q̄ intelligūt: ꝓuocent ad eoꝝ noticiā q̄ nō intelligūt. Turba etiā nō vni9 ſnie ē: ſ3 diuerſarū in ſingulis voluntatū. vñ loquit ad eā in multis parabolis: vt iuxta varias volūtates diuerſas recipiāt diſciplinas. CHRY. Primā aūt parabolā ponit eā q̄ faciebat auditorē attentorē. q2 eni ſub enigmate erat tractatur9: erigit mētes audiētiū p ꝑmā parabolā dicēs: Ecce exijt q̄ ſemi. ſemi. ſemen ſuū. HIER. Significat aūt ſator iſte q̄ ſeminat eē filius dei ⁊ pr̄is in popl̄is ſeminare ſermonē. CHRY. Unde aūt exijt q̄ vbiq3 pn̄s ē: vel q̄liter exijt? nō loco: ſ3 incarnatiōe ꝓpinquius fact9 nobis p habitū carnis: q2 eni nos intrare nō poteram9 ad eū peccatis n̄ris ꝓhibētib9 nobis ingreſſū: ipſe ad nos egredit. RABA. Vel exijt cū relicta iudea p apl̄os ad gētes trāſiuit. HIER. Vel intus erat domi verſabat: loq̄bat diſcipulis ſacra. Exijt ergo de domo ſua vt ſeminaret in turbis. CHRY. Cū aūt audieris: q̄m exijt qui ſeminat vt ſeminet: nō eſtimes eē idētitatē ſermonis. Egredit eni multotiēs q̄ ſeminat ⁊ ad aliā rez: vel vt ſcindat terrā: vel vt malas incidat herbas: vel vt ſpinas euellat: vel vt aliā talē quādā diligentiā exhibeat: h̄ autē ad ſeminādū exiuit. quid igit fit de ſemine iſto: tres depeunt partes: ⁊ vna ſaluat: ⁊ hoc nō eq̄lit ſ3 cū differētia q̄dā. vñ ſequit: Et dū ſeminat: q̄dā ceci. ſe. viā. HIER. Hanc parabolā ad ꝓbandā hereſim ſuā valētinus aſſumit tres introducēs eſſe naturas: ſpiritualē naturalē: vel animalē: atq3 terrenā: cū h̄ quatuor ſint: vna iuxta viam: alia petroſa: tertia plena ſpinis: q̄rta terra bona. CHRY. Sed ſm̄ hoc q̄liter habēt rationez inter ſpinas ſeminare ⁊ ſup petrā ⁊ in via? In ſeminib9 q̄dem ⁊ terra materialibus nō habēt vtiq3 rationē. nō enim eſt in ꝑtāte petre fieri terrā: neq3 vie nō eē viā: neq3 ſpine nō eē ſpinā. In animabus aūt ⁊ doctrinis multā habet hoc laudē. poſſibile eniz ē petrā fieri terrā pinguē: ⁊ viā non vltra ꝯculcari ⁊ ſpinas deſtrui. q̄ igit plus ſeminis ꝑit: nō ē ab eo q̄ ſeminat: ſed a ſuſcipiēte terra. i. ab aīa: ipſe eniz q̄ ſeminat nō diuitē nō pauperē diſcernit: nō ſapiētē neq3 iſipiētē: ſ3 oib9 loq̄bat q̄ a ſeipo erāt ꝯplēs: ꝓuidēs tm̄ q̄ futura erāt vt liceat ei dicē: Quid me oportuit facere ⁊ non feci? Ideo autē nō dicit manifeſte: q̄m hec ſuſcepūt deſides ⁊ ꝑdiderūt: hec aūt diuites ⁊ ſuffocauerūt hec aūt molles ⁊ ꝑdiderūt: q2 nō voluit eos vehementer tāgere: vt nō in differentiā mittat. Per hanc etiā parabolā diſcipulos erudit. ⁊ ſi plures audientiū eos fuerint q̄ peūt: vt nō ꝓpter hoc deſides ſint: q2 nec ꝓpter hoc dn̄s q̄ oīa ꝓuidit deſtitit a ſeminādo. HIERO. Obſerua aūt hāc eē ꝑmaz parabolā q̄ cū interpꝛtatione ſua poſita ē: ⁊ cauenduz ē vbicūq3 dn̄s exponit ſermones ſuos: ne vel aliud vel q̄d plus vel min9 ꝑſumas intelligere q̄ ab eo expoſitū ē. RABA. Que vō tacita n̄re intelligentie dereliquit: ꝑſtringēda ſūt breuit. Uia ē mens ſedula malarū cogitationū: meatu trita atq3 areſcā. Petrā durinā ꝑterue mētis: terrā leuitatē aīe obediētis: ſolez dicit feruorē ꝑſecutionis ſeuientis. Altitudo terre ē ꝓbitas anime diſciplinis celeſtibus inſtitute. in q̄ expoſitione dixim9: q2 nequaq̄ ipſe res in via eadēq3 ſignificatiōe ſemp allegorice ponant. HIER. Prouocamur aūt ad dictoꝝ intelligentiā: quotiēs his ſmonibus ꝯmonemur q̄ ſequit: Qui h3 aures audiēdi audiat. REMI. Aures audiendi ſūt aures mētis. ſ. intelligēdi ⁊ faciēdi que iuſſa ſūt.

Et accedētes diſcipuli dixerūt ei quare in parabolis loqueris eis? Qui rñdens ait illis. Quia vobis datum eſt noſſe myſteriuz regni celoꝝ: illis autez non eſt datum. Qui eniz habet dabitur ei: ⁊ abūdabit: qui autez nō habet ⁊ qd̄ habet auferet ab eo. Iō in parabolis loquor eis: q2 vidētes nō vident: ⁊ audiētes nō audiūt neq3 intelligūt: ⁊ ad

ímpleť in eis ꝓphetia eſaie dicẽtis: Auditu audie
tis ⁊ nõ intelligetis: ⁊ vidẽtes videbitis ⁊ nõ vide
bitis. Incraſſatuꝫ eſt eniꝫ coꝛ ppl̃i huiꝰ ⁊ auribus
grauiter audierunt: ⁊ oculos ſuos clauſerunt: ne
qñ videant oculis ⁊ auribus audiãt: ⁊ coꝛde intel
ligant ⁊ cõuertantur: ſanẽ eos. Veſtri autẽ beati
oculi qꝛ vident: ⁊ aures veſtre qꝛ audiunt. Amen
quippe dico vobis: qꝛ multi ꝓphete ⁊ iuſti cupie
runt videre que videtis: ⁊ non viderunt: ⁊ audire
que auditis: ⁊ non audierunt.

GLO. Intelligẽtes diſcipuli eẽ obſcura q̃ a dño pp̃lo
dicebãt: voluerũt dño intimare ne pabolice loq̃ret. vñ dr̃
Et acce. diſci. dix. ei: q̃re i pabo. lo. eis? CHRY. Ubi
dignũ ẽ admirari diſcipulos: quare diſcẽ cupiẽtes ſciũt
qñ iterrogare opoꝛteat: nõ eni coꝛã oĩbꝰ hoc faciunt. Et
hoc oñdit mattheꝰ cũ dicit: Et accedẽtes. Marcꝰ autem
manifeſtiꝰ demõſtrat dicens ꝙ ſingulariter acceſſerunt.
HIERO. Querẽdũ ẽ autẽ quõ accedãt tunc ad eũ: cũ
ieſus in naui ſedebat: niſi foꝛte itelligať ꝙ dudũ cũ ipſo
nauẽ ↄſcẽderit: ⁊ ibi ſtãtes ſup iterp̃tatõe pabole ſciſcitati
ſunt. REMI. Dicit ergo euãgeliſta: Accedẽtes. vt oñde
ret ꝙ ſollicitati ſũt: ſiue poterãt accedẽ coꝛpe: q̃uis eẽt ali
qͦd vł breue ſpatiũ iter eos. CHRY. Cõſiderãda ẽ aũt
⁊ eoꝝ rectitudo q̃liť multã ꝑ alijs hñt curã. ⁊ ꝓus q̃ alio
ruꝫ ſũt q̃rũt: ⁊ tũc q̃ ſũt ipoꝝ. nõ eni dixerũt: In pabolis
loqueris nobis: ſed In parabolis loqueris illis. Qui re
ſpondens ait illis: quia vobis datum eſt noſſe myſte
rium regni celoꝝ. REMIG. Uobis inq̃ qui mihi ad
heretis: ⁊ in me creditis. Myſteriũ aũt regni celoꝝ appel
lat euãgelicã doctrinã. Illis autẽ .ſ. q̃ foꝛis ſũt: ⁊ i eũ cre
dẽ nolũt: ſcribis .ſ. ⁊ phariſeis ⁊ ceteris in ifidelitate pſe
uerãtibꝰ nõ ẽ datũ. Accedamꝰ ergo cũ diſcipulis ad dñꝫ
puro coꝛde: vt nobis euãgelicã doctrinã iterp̃tari digneť
iuxta illõ: Qui appꝛopiq̃nt pedibꝰ eiꝰ: accipiẽt de doctri
na ipiꝰ. CHRY. Hoc aũt dixit nõ neceſſitatẽ iducens
neqꝫ fatũ: ſed mõſtrãs qm̃ illi quibꝰ nõ ẽ datũ: cã ſibi ſũt
vniuerſoꝝ maloꝝ: ⁊ oñdẽ volẽs qm̃ cognoſcere diuina
myſteria donũ dei eſt ⁊ gr̃a deſup data: nõ tñ ꝓpter hoc
liberuꝫ arbitriũ deſtruiť: hoc ex his q̃ ſequũť manifeſtuꝫ
ẽ. vt eniꝫ neqꝫ iſti deſperẽt: neqꝫ illi pigritẽt: audiẽtes qm̃
eis datũ ẽ: demõſtrat a nobis ꝑncipiũ hoꝝ eẽ cũ ſubdit
Qui eni hꝫ dabiť ei ⁊ abũdabit. q̃ autẽ nõ hꝫ: ⁊ qͦd hꝫ au
fereť ab eo. acſi diceret: Cuꝫ aliq̃s deſideriuꝫ habuerit
⁊ ſtudiũ dabiť ei ⁊ vniuerſa q̃ a deo ſunt. Cũ autem his
vacuꝰ fuerit: ⁊ q̃ ad ſe ꝑtinẽt nõ inferat: neqꝫ q̃ a deo ſũt
ei danť: ſꝫ ⁊ qͦd hꝫ aufereť ab eo: nõ deo auferẽte ſꝫ ſe in
dignũ faciẽte his q̃ hꝫ. vñ ⁊ nos ſi viderimꝰ aliquẽ deſi
dioſe audientẽ: ⁊ exhoꝛtãtes ꝙ attẽdat nõ ei ꝑſuaſerimꝰ
ſileamꝰ: qꝛ ſi magis imoꝛati fuerimꝰ: intendeť ei deſidia.
Studẽtẽ aũt diſcẽ allicimꝰ ⁊ multa effundimus: ⁊ bñ di
xit ſm̃ euãgeliſtã: Qͦ videť hr̃e neqꝫ .n. hꝫ ipm̃ qͦd habꝫ.
REMI. Qui etiã hꝫ ſtudiũ legẽdi: dabiť ei ⁊ facultas
intelligẽdi. ⁊ q̃ nõ hꝫ legẽdi ſtudiũ: hoc qͦd ꝑ nature bonũ
videtur hr̃e aufereť ab eo. vel q̃ hꝫ charitatẽ dabũť ei ce
tere v̓tutes: ⁊ q̃ non hꝫ aufereť ab eo: qꝛ abſqꝫ charitate
nullũ bonũ eẽ põt. HIER. Uel apl̃is in xp̃o herẽtibus
ↄcediť. Iudeis v̓o q̃ nõ crediderũt in filiũ dei: etiã ſiq̃d ꝑ
nature bonũ poſſidẽt tolliť: neqꝫ eni pñt aliq̃d ſapienter
intelligẽ: qꝛ ſapie nõ hñt caput. HILA. Fidẽ etiã iudei
nõ hñtes: legẽ quoqꝫ quã habuerũt ꝑdiderũt: ⁊ iõ ꝑfectũ
fides euãgelica hꝫ donũ: qꝛ ſuſcepta nouis fructibus di
tat: repudiata v̓o etiã veteris ſubſtãtie opes detrabit.
CHRY. Ut aũt manifeſtiꝰ qͦd dixerat fiat: ſubdit: Iõ
in parabolis lo. eis: qꝛ vi. nõ vi. ⁊ au. nõ au. neqꝫ itel. Et
ſiq̃deꝫ nature hec excecatio eẽt apire eoꝝ oculos opoꝛ
tebat. qꝛ v̓o volũtaria ẽ hec excecatio ꝓpť h̃ nõ dixit ſim
plicit: Nõ videt. ſꝫ videntes nõ vidẽt. viderũt eni demo
nes exeũtes ⁊ dixerũt: In beelzebub eijcit demonia. Au
diebãt ꝙ ad dñ̃ oẽs attrahebat: ⁊ dicũt: Nõ ẽ hic hõ a
deo. Quia ergo ↄtraria his q̃ videbãt ⁊ audiebãt enũcia
bãt: ꝓpť hoc ipſũ videre ⁊ audire eis auferť: nihil eni hic
ꝓficiunt: ſed in iudicium magis incidũt. vnde ⁊ a princi
pio nõ eis parabolice loquebať: ſꝫ cuꝫ multa certitudi
ne. Quia aũt audita ⁊ viſa ꝑuertũt iaꝫ in parabolis loq̃
tur. RABA. Et notandũ ẽ qꝛ nõ ſolũ q̃ loquebať: verꝫ
etiã q̃ faciebat parabole fuerũt .i. ſigna ſpiritaliũ reꝝ qͦd
liquido oñdit cũ dicit: Ut videntes nõ videãt. Uerba nã
qꝫ videri nõ poterãt: ſed audiri. HIER. Hec de his lo
quiť q̃ ſtant in litoꝛe: ⁊ diuiduntur a ieſu: ⁊ ſonitu fluctuuꝫ
ꝑſtrepente nõ audiunt q̃ dicunť. CHRY. Deinde vt
nõ dicerent: qm̃ vt inimicus noſter nobis detrahit: pꝛo
phetaꝫ inducit eadẽ ſententiantẽ. vñ ſequiť: Ut impleať
in eis ꝓphetia eſaie dicentis: Auditu audietis ⁊ non itel
ligetis: ⁊ videntes videbitis: ⁊ non videbitis .i. auditu au
dietis v̓ba: ſꝫ nõ intelligetis v̓boꝝ archana. Uidẽtes vi
debitis carnẽ .ſ. Et nõ videbitis .h. ẽ nõ itelligetis diuinitatẽ.
CHRY. Hoc aũt dixit qꝛ ipſi ſibi abſtulerũt videre ⁊
audire aures ⁊ oculos ſibi claudentes ⁊ coꝛ incraſſãtes
Nõ enim ſolũ non audiebãt: ſed ⁊ grauiter audiebãt. vn
de ſequiť: Incraſ. eſt coꝛ po. huiꝰ: ⁊ auri. gra. audi. RA
BA. Incraſſatũ ẽ eniꝫ coꝛ iudeoꝝ craſſitudine malicie: ⁊
abũdantia peccatoꝝ grauiter v̓ba dñi audierũt: qꝛ igra
ti ſuſceperũt. HIERO. Ac ne foꝛte arbitremur craſ
ſitudinẽ coꝛdis ⁊ grauitate auriũ nature eſſe non volun
tatis: ſubiũgit culpã arbitrij ⁊ dicit: Et oculos ſuos clau
ſerunt. CHRY. In hoc autẽ intenſã eoꝝ nequitiã oñ
dit: ⁊ auerſione cũ ſtudio vt aũt attrahat eos ſubdit: Et
conuertanť ⁊ ſanem eos. In quo demõſtrat: qꝛ ſi conuer
terenť ſanarenť: ſicẽ ſi aliquis diceret: Si rogatus eſſem:
confeſtim donaturꝰ erã. oñdit qualiter aliq̃s ſibi recõci
liet: ita ⁊ h̃ cũ dicit: Neqñ ↄuertanť ⁊ ſanẽ eos. demõſtrat
qm̃ ⁊ ↄuerti poſſibile ẽ ⁊ pniaꝫ agentes ſaluari. AUG.
de que. euan. Uel aliť: Oculos ſuos clauſerũt: neqñ ocu
lis videãt .i. ipſi cã fuerũt vt deus eis oculos clauderet.
Alius eniꝫ euangeliſta dicit: Excecauit oculos eoꝝ. Sꝫ
vtrũ vt nunq̃ videant: an vero ne vel ſic vel ſic aliqñ vi
deant: cecitate ſua ſibi diſplicẽtes ⁊ ſe dolentes: ⁊ ex hoc
humiliati atqꝫ cõmoti ad ↄfitendũ pctã ſua ⁊ pie q̃ren
dũ deũ. Sic eniꝫ marcus hoc dicit: Neqñ ↄuertanť: ⁊ di
mittanť eis pctã. Ubi intelligunť peccatis ſuis meruiſſe
vt nõ intelligerẽt: ⁊ tñ hoc ipꝫ miſericoditer eis factũ: vt
pctã ſua cog̃ſcerẽt: ⁊ ↄuerſi veniã mererẽť. ꝙ aũt ioãnes
hũc locũ dicit ꝓpterea nõ poterãt credẽ qꝛ iteꝝ dixit eſa
ias: Excecauit oculos eoꝝ: vt nõ videãt oculis ⁊ non in
telligant coꝛde: et ↄuertanť ⁊ ſanẽ eos. Aduerſari videť
huic ſnĩe ⁊ oĩno cogere vt qͦd hic dc̃m ẽ: Neqñ oculis vi
deant: nõ accipiať ne vel ſic aliqñ oculis videãt: ſꝫ ꝓſus
vt nõ videãt. qñq̃dẽ aperte dicit: Ita vt oculis nõ videãt
Et qͦd ait: Pꝛopterea nõ poterãt credere. ſatis oñdit nõ
iõ factã excecationẽ: vt ea cõmoti ⁊ dolẽtes ſe nõ intelli
gere: ↄuerterenť aliqñ ꝑ pniam. nõ eniꝫ poſſent hoc facẽ
niſi pꝛius crederẽt: vt credẽdo ↄuerterenť: ⁊ ↄuerſione ſa
narenť: ⁊ ſanitate intelligerent ſꝫ iõ potius excecatos vt
nõ crederẽt. dicit eniꝫ aptiſſime: Pꝛopterea nõ poterãt
credẽ: qͦd ſi ita ẽ q̃s nõ exurgat in defenſionẽ iudeoꝝ vt
eos extra culpã fuiſſe ꝓclamet: ꝙ nõ crediderunt: ꝓpte
rea eniꝫ non poterãt credẽ. qꝛ excecauit oculos eoꝝum.
Sed qm̃ potius deus extra culpam debet intelligi: cogi
mur fateri alijs quibuſdam peccatis ita eos excecari me
ruiſſe: quia tamẽ excecatione non poterant credẽ. verba
enim ioãnis iſta ſunt: Non poterant credere: quia iteruꝫ
dixit eſaias: Excecauit oculos eoꝝ. Fruſtra itaqꝫ cona
mur intelligere ideo fuiſſe cecatos vt conuerterentur: cũ
conuerti non poterant: quia non credebant: ⁊ ideo credẽ
nõ poterant: quia excecati erãt. An foꝛte nõ abſurde di

cim⁹ quoſdaꝫ iudeoꝝ fuiſſe ſanabiles: ſed tanto tumore
ſupbie piclitatos: vt eis expediret primo nō credere: vt
nō intelligerēt dominuꝫ loquēteꝫ parabolas: quibus nō
intellectis nō in euꝫ crederēt. Non credētes auteꝫ cū cete
ris deſperatis crucifigerēt eum: atqꝫ ita poſt eius reſur-
rectionē cōuerterētur: quādo iaꝫ de reatu mortis dn̄i am-
plius humiliati diligerēt: a quo ſibi tantū ſcelus dimiſſū
eē gauderēt: quoniā tanta eoꝝ ſuperbia tali humiliatio
ne eſſet deijciēda: quod incōgrue dictū eſſe quilibet arbi
tretur: ſi nō ita contigiſſe in actib⁹ apoſtoloꝝ manifeſte
legerit. Non ergo abhorret: qd̄ ait ioannes: ꝓpterea nō
poterāt credere qꝛ excecauit oculos eoꝝ vt nō videāt
Ab ea ſententia qua intelligim⁹ idō excecatos vt cōuerterē
tur: hoc eſt idō eis ꝑ obſcuritates parabolaꝝ occultatas
ſententias dn̄i: vt poſt eius reſurrectionē ſalubriori peni
tētia reſpicerēt: qꝛ ꝑ obſcuritateꝫ ſermonis excecati: di-
cta dn̄i nō intellexerūt: ⁊ ea nō intelligēdo nō in eum cre
diderūt: nō credēdo eū crucifixerūt: atqꝫ ita poſt reſurre
ctionē miraculis q̄ in ei⁹ noīe fiebāt exterriti: maioris cri
minis reatu cōpuncti ſūt ⁊ ꝓſtrati ad penitētiaꝫ: deinde
accepta indulgētia ad obediētiaꝫ flagrātiſſima dilectiōe
cōuerſi: quibuſdaꝫ autē nō ꝓfuit illa cecitas ad cōuerſio
nem. REMI. Et quātuꝫ ad hoc poteſt hec ſententia ſic
intelligi: vt in oībus ſubaudiat̄ nō hoc mō: neqꝫ oculis
videāt ⁊ neqꝫ auribus audiāt: ⁊ nequādo corde intelli-
gant: ⁊ neqꝫ conuertantur ⁊ ſanē eos. GLO. Sic ergo
oculi eoꝝ qui vident ⁊ nolunt credere ſunt miſeri: ve-
ſtri autē beati. vñ ſequit̄: Veſtri autē oculi qꝛ vident: ⁊ au
res veſtre qꝛ audiunt. HIERO. Niſi autē ſupra legiſſe-
mus auditores ad intelligētia ꝓuocatos: ſaluatore dicē-
te: Qui habet aures audiēdi audiat. putaremus nūc ocu
los ⁊ aures que beatitudinē accipiūt corporales intelli-
gi. Sꝫ mihi vident̄ oculi illi beati: q̄ chriſti poſſunt agno
ſcere ſacramēta: ⁊ ille beate aures de quibus eſaias lo-
quit̄: Dn̄s appoſuit mihi aureꝫ. GLO. Mens enim ē
oculis qꝛ naturali vigore ad intelligēdū aliqͣd dirigit̄: au
ris qꝛ alio docēte diſcit. HILA. Vel apoſtolici tēpo-
ris beatitudinē docet: quoꝝ oculis atqꝫ auribus ꝯtigit
dei ſalutare viſere ⁊ audire, ꝓphetis atqꝫ iuſtis cupienti-
bus videre ⁊ audire in plenitudine tempoꝝ deſtinatuꝫ.
vnde ſequit̄: Amē quippe dico vobis: qꝛ multi ꝓphete ⁊
iuſti cupierūt videre que vos videtis: ⁊ nō viderūt: ⁊ au
dire que vos auditis: ⁊ nō audierūt. HIERO. Vide
tur autē huic loco illud eſſe contrariū qd̄ alibi dicitur:
Abraaꝫ cupiuit videre dieꝫ meū: vidit ⁊ gauiſus eſt.
RABA. Eſaias quoqꝫ ⁊ micheas ⁊ multi alij ꝓphete
viderūt gloriā dn̄i: qui etiaꝫ ꝓpterea videntes appellati
ſunt. HIER. Non autē dixit prophete ⁊ iuſti: ſꝫ mul-
ti. Inter multos eniꝫ pōt fieri vt alij viderint: alij nō vi-
derint: ſꝫ ⁊ in hoc piculoſa ſit interpretatio: vt inter ſan-
ctoꝝ merita diſcretionē quālibꝫ facere videamur. ſ. quā
tū ad fidē de chriſto habitā: ergo abraā vidit i enigmate
nō vidit in ſpecie. vos autē impñtiaꝝ tenetis: ⁊ habetis
dn̄m veſtrū: ⁊ ad voluntatē interrogatis ⁊ cōueſcimini ei.
CHRY. Hec ergo q̄ apoſtoli viderūt ⁊ audierūt: pre
ſentiā ſuā dicit: miracula: vocē: ⁊ doctrinā. In hoc auteꝫ
nō ſolū malis: ſed his qui boni fuerāt eos preponit. Ete
nim antiquis iuſtis beatiores eos dicit: qm̄ non ſoluꝫ q̄
iudei nō viderāt hi vident: ſed ⁊ que iuſti ⁊ ꝓphete cu-
pierūt videre: ⁊ nō viderūt. Illi eniꝫ fide ſolū ꝯſideraue
rūt: hi aūt viſu ⁊ multo manifeſtius. Vides aūt q̄liter ve
tus teſtm̄ copulat nouo. nō eniꝫ ſi ꝓphete alieni cuiuſdā
⁊ ꝯtrarij dei ſerui fuiſſent: chriſtū cupiuiſſent.

Vos ergo audite parabolā ſeminantis: Om
nis qui audit verbuꝫ regni ⁊ nō itelligit: venit ma
lus ⁊ rapit quod ſeminatuꝫ eſt in corde eius: hic
eſt qui ſecus viaꝫ ſeminatus eſt. Qui auteꝫ ſuper
petroſa ſeminatus eſt: hic eſt qui verbum audit: ⁊
cōtinuo cuꝫ gaudio accipit illud. Nō habet autē
in ſe radicem: ſed eſt temporalis. Facta auteꝫ tri-
bulatione ⁊ perſecutione propter verbum conti-
nuo ſcandalizatur. Qui autē ſeminatus eſt in ſpi-
nis: hic ē qui verbū dei audit: ⁊ ſollicitudo ſeculi
iſtius ⁊ fallacia diuitiarum ſuffocat verbuꝫ: ⁊ ſine
fructu efficitur. Qui vero in terram bonam ſemi-
natus eſt: hic eſt qui audit verbū ⁊ intelligit ⁊ fru-
ctuꝫ affert: ⁊ facit aliud quidem centeſimuꝫ: aliud
autem ſexageſimum: aliud vero triceſimum.

GLO. Dixerat ſuperius qꝛ iudeis non ē datū noſſe
regnū dei: ſed apoſtolis. ⁊ ideo cōcludit dicēs: Vos er-
go audite parabolā ſeminantis: quibus. ſ. cōmittunt̄ celi
myſteria. AVG. ſup geneſim ad litterā. viij. Qd̄ nar-
rauit euangeliſta factū eſt: dn̄m. ſ. talia locutū fuiſſe: ipſi⁹
autē dn̄i narratio parabola fuit: de qua nūq̄ exigit̄ vt eti
am ad litterā facta monſtrarent̄: que ſermone ꝓferuntur.
GLO. Unde parabolā exponēs ſubdit: Omnis q̄ au-
dit verbū regni ⁊ non intelligit. ſic ꝯſtruendū eſt: Omnis
qui audit verbū regni. i. predicationē meā que ad regnū
celoꝝ adipiſcendū valet: Et non intelligit. Quomō autē
nō intelligat ſubiungit: venit enim malus. i. diabolus: Et
rapit qd̄ ſeminatū ē in corde eius. Omnis inq̄ qui talis
eſt: hic eſt qui ſecus viā ſeminatus eſt. Notandū eſt auteꝫ
q̄ ſeminatū diuerſis modis accipit̄. Dicit̄ eniꝫ ⁊ ſemen ſe
minatū: ⁊ ager ſeminatus: qd̄ vtrūqꝫ hic inuenit̄. Ubi. n.
ait: Rapit qd̄ ſeminatū eſt: de ſemine intelligendū eſt. vbi
autē ſequit̄: Secus viā ſeminatus eſt. non de ſemine: ſed
de loco ſeminis intelligendū eſt. i. homine: qui ē q̄ſi ager
diuini verbi ſemine ſeminatus. REMI. His auteꝫ ver
bis exponit dn̄s quid ſit ſemen: verbum. ſ. regni. i. euan-
gelice doctrine. Sūt. n. nōnulli qui v̄bū dei nulla cordis
deuotione ſuſcipiunt: ⁊ ideo ſemen verbi dei qd̄ in eoꝝ
cordibus ſeminat̄: demones quaſi ſemen vie trite ſubito
auferunt. Sequit̄: Qui autē eſt ſeminatus ſupra petrā: h
verbum audit ⁊c̄. Semen enim verbū dei qd̄ in petra. i.
corde duro ⁊ indomito ſeminat̄ fructificare non poteſt:
qꝛ multa eſt eius duritia: ⁊ paruuꝫ celeſte deſideriuꝫ. vñ
ꝓpter nimiā duritiā non habent in ſe radicē. HIER.
Attende autē qd̄ dictū ſit: Cōtinuo ſcandalizatur. Eſt er-
go aliqua diſtantia inter eum qui multis tribulationib⁹
peniſqꝫ cōpellit̄ chriſtū negare: ⁊ eū qui ad primaꝫ ꝑſe-
cutionē ſtatim ſcandalizat̄: ⁊ corruit: de qua hic loquit̄.
Sequit̄: Qui autē ſemi. eſt in ſpi. Mihi videt̄ ⁊ illud qd̄
iuxta litterā ad adam dicit̄: Inter ſpinas ⁊ tribulos pa-
nē tuū manducabis. hoc ſignificare myſtice q̄ quicunqꝫ
ſeculi ſe dederit voluptatibus curiſqꝫ iſtius mūdi: panē
celeſteꝫ ⁊ cibū verū inter ſpinas comedit. RABA. Re
cte autē ſpine vocant̄: qꝛ cogitationū ſuaꝝ punctionibus
mentē lacerāt: ⁊ quaſi ſtrangulādo ſpiritales virtutuꝫ fru
ctus gignere nō permittūt. HIERO. Et eleganter ad-
iunxit: Fallacia diuitiarū ſuffocat verbuꝫ. Blande enim
ſunt diuitie: aliud agentes aliud pollicētes. Lubrica eſt il
larū poſſeſſio: duꝫ huc illucqꝫ circūferunt̄: ⁊ inſtabili gra
du vel habētes deſerūt: vel nō hn̄tes reficiūt. vnde ⁊ dn̄s
diuites aſſerit difficulter intrare in regnum celoꝝ ſuffo-
cantibus diuitijs verbū dei: ⁊ vigorē virtutū emollienti-
bus. REMI. Et ſciendū qꝛ his tribus generibus ter-
re neqꝫ cōprehendūtur omnes qui verbū dei audire poſ
ſunt: ſed tamē ad ſalutē perducere nō valent. Excipiunt̄
gētiles: qui nec audire meruerunt. Sequit̄: Qui vero in
terram bonā ſeminatus eſt. Terra bona eſt fidelis con
ſcientia electoꝝ ſiue mens ſanctoꝝ: que verbū dei cum
gaudio ⁊ deſiderio: ⁊ cordis deuotione ſuſcipit: ⁊ inter
ꝓſpera ⁊ aduerſa viriliter conſeruat: ⁊ ad futura ꝑducit
vñ ſequitur:

vnde ſequit̃: Et facit fructũ aliud cẽteſimũ: aliud ſexageſimũ: aliud vero triceſimũ. HIER. Et notãdũ ꝙ ſicut in terra mala tres fuere diuerſitates .ſ. ſecus viã: ⁊ petroſa ⁊ ſpinoſa loca: ſic in terra bona trina diuerſitas ẽ: cẽteſimi: ſexageſimi. ⁊ fructus triceſimi. Et in illa autẽ ⁊ in iſta nõ mutat̃ ſbſtãtia: ſed voluntas: ⁊ tã incredulorꝝ ꝙ̃ credẽtiũ corda ſunt: q̃ ſemẽ recipiũt. vñ primo dixit: Venit malus ⁊ rapit qđ ſeminatũ ẽ in corde eius. ⁊ ſecundo ⁊ tertio ait: Hic ẽ q̃ verbũ audit. In expoſitione quoqꝫ tre bone: iſte ẽ q̃ audit verbũ. Primũ ḡ debem⁹ audire deinde intelligere: poſt intelligẽtias fruct⁹ reddẽ doctrinarũ: ⁊ facẽ vel cẽteſimũ fructũ vel ſexageſimũ atqꝫ triceſimũ.

AVG xxi. de ciui. dei: Quidã putãt hoc ſic eẽ intelligẽdũ: ꝙ ſacti ꝑ ſuorꝝ diuerſitate meritorꝝ: alij tricenos homines liberẽt: alij ſexagenos: alij centenos: qđ in die iudicij futurũ ſuſpicari ſolẽt: nõ poſt iudiciũ: q̃ opinione q̃dã cũ videret hoĩes ĩpunitatẽ ꝑuerſiſſime pollicẽtes: eo ꝙ oẽs iſto mõ ad liberationẽ ꝑtinẽ poſſe videant̃: rñdit bñ poti⁹ eẽ viuẽdũ vt inter eos quiſqꝫ reperiat̃: q̃ ꝓ alijs interceſſuri ſũt liberãdis: ne tam pauci ſint vt cito ad numerũ ſuũ ꝑuenientes multi remaneant: q̃ erui iam de penis illorꝝ interceſſione nõ poſſint: ⁊ in eis inueniat̃ quiſquis ſibi ſpem fructus alieni temeritate vaniſſima pollicet̃.

REMI. Triceſimũ ergo fructũ facit qui fidẽ ſãcte trinitatis docet. ſexageſimũ vo q̃ ꝑfectionẽ bonorꝝ operũ ꝯmẽdat. ſenario enĩ numero oĩs mũdi ornatus ꝯpletus ẽ. Centeſimũ aũt fructũ facit q̃ vitã eternã ꝓmittit. cẽtenarius .n. de leua trãſit ad dexterã: ꝑ leuã aũt vita pñs deſignat̃: ꝑ dexterã futura. Alit̃ ſemen vbi dei triceſimũ fructũ fac̃ qñ bonã cogitationẽ gignit: ſexageſimũ qñ bonã locutionẽ: cẽteſimũ qñ ad fructũ boni opis ꝑducit.

AVG. de q. euã. Vel alit̃: Cẽteſimus fruct⁹ ẽ martyriũ ꝓpter ſcitatẽ vite vel ꝯtẽptũ mortis. Sexagenari⁹ vginũ ꝓpter ociũ interi⁹: q2 nõ pugnãt ꝯtra ꝯſuetudinẽ carnis ſolet enĩ ociũ ꝯcedi ſexagenarijs p⁹ militiã: vl' p⁹ actões publicas: triceſim⁹ vo ꝯiugatorꝝ: q2 hec ẽ etas ꝓliantium ipi hñt acriorẽ ꝯflictũ: ne libidinib⁹ ſupent̃. Vel aliter ꝯfligẽdũ ẽ cũ amore tpaliũ bonorꝝ vt rõ vicat: aut etiã edomit⁹ ſubdituſqꝫ eẽ: vt cũ ſurgẽ cepit facile reprimat̃: aut ita extinct⁹ vt ſe oĩo nulla ex parte ꝯmoueat. Ex quo fit vt ipam etiã mortẽ ꝓpẽ veritatẽ alij fortĩ ſpernãt: alij eq̃nĩmit̃: alij libent̃: q̃ tria genera fruct⁹ ſunt tre: triceni: ⁊ ſexageni ⁊ centeſimi. In horꝝ aliquo genere inueniẽdus ẽ tpe mortis ſue ſiqs de hac vita recte cogitat emigrare.

HIE. Vel cẽteſim⁹ fruct⁹ vgib⁹: ſexageſim⁹ viduis ⁊ cõtinẽtib⁹: triceſim⁹ ſcõ mr̃imonio deputat̃. Nã ipa digitorũ ꝯiũctio: ⁊ q̃ſi molli ſe oſculo ꝯplectens ⁊ federãs maritum pingit ⁊ coniugẽ: ſexagita ad viduas: eo ꝙ in anguſtia ⁊ tribulatiõe ſint poſite. vnde ⁊ inferiori digito deprimunt̃. quãto maiorẽ difficultas ex pte quõdã voluptatiſ illecebris abſtinere: tãto mai⁹ ⁊ ꝓmiũ. Porro centeſim⁹ numer⁹ a ſiniſtra trãſit ad dextrã: ⁊ hiſdem q̃dẽ digitis nõ eadẽ manu circulũ faciẽs: exꝓmit vginitatĩ coronã.

Aliam parabolam propoſuit illis dicẽs: Simile factũ eſt regnũ celorũ homini qui ſeminauit bonũ ſemẽ in agro ſuo. Cũ autẽ dormirẽt homines venit inimicus eius ⁊ ſupſeminauit çiçania in medio tritici: ⁊ abijt. Cum autem creuiſſet herba ⁊ fructũ feciſſet: tunc apparuerũt ⁊ çiçania Accedentes autẽ ſerui patriſfamilias: dixerũt ei Dñe nõne bonũ ſemẽ ſeminaſti in agro tuo? Vñ ergo habet çiçania Et ait illis: Inimicus homo hoc fecit. Serui autem dixerũt ei: Vis imus ⁊ colligim⁹ ea? Et ait: Nõ: Ne forte colligẽtes çiçania eradicetis ſimul ⁊ triticũ. Sinite vtraque creſcere vſqꝫ ad meſſem: ⁊ tẽpore meſſis dicã meſſoribus Colligite ꝑmũ çiçania ⁊ alligate ea in faſciculos ad comburendum: triticum autem congregate in horreum meum.

CHRY. In precedenti parabola locutus ẽ dñs de his q̃ verbũ dei non ſuſcipiũt: hic aũt de his q̃ ſuſcipiũt corruptiuũ ſermonẽ. etenĩ hoc ẽ diabolice machinationis veritati ſemꝑ errorẽ inſerere. vnde dr̃: Aliã parabolã ꝓpoſuit illis dicẽs: HIER. Propoſuit autẽ aliã parabolã quaſi diues paterfamilias: inuitatos diuerſis reficiens cibis vt vnuſquiſqꝫ ſm naturã ſui ſtomachi varia alimẽta ſuſciperet. Nõ aũt dixit: alterã ſed aliam. Si enĩ ꝓpoſuiſſet alterã expectare tertiã non poteramus: premiſit aliã: vt plures ſequant̃. Que autẽ ſit parabola oſtenditur cum ſubdit: Simile factũ eſt regnũ celorum.

REMI. Regnũ celorũ appellat ipſũ filiũ dei: qđ regnũ ſimile dicit̃ eſſe homini qui ſeminauit bonum ſemẽ in agro ſuo. CHRY. Deinde modũ inſidiarũ diaboli oſtendit dicens: Cũ autẽ dormirent hoĩes venit inimicus eius ⁊ ſupſeminauit çiçania ĩ medio tritici ⁊ abijt. Demonſtrat hic ꝙ error poſt veritatẽ exiſtit: qđ et rerũ exitus teſtatur. Etenim poſt ꝓphetas fuerunt pſeudo ꝓphete: ⁊ poſt apoſtolos pſeudo apoſtoli: ⁊ poſt chriſtũ antichriſtus. Niſi enim diabolus viderit quid imitetur: vel quibus inſidiet̃: non tentat. quia igit̃ vidit ꝙ hic reddit in fructu centũ: ille .lx. alius .xxx. ⁊ nõ poterat rape ⁊ ſuffocare qđ radicatũ erat: ꝑ aliã deceptionẽ inſidiatur iterſerens ſuã: multis ea ſimilitudinib⁹ colorãs: vt facile ſurripiat his qui habiles ſunt ad deceptionẽ. ꝓpter hoc nõ dicit: ꝙ ſeminet aliquod aliud ſemen: ſed çiçania que ſm viſum aſſimulantur quodãmõ frumento. Hinc etiã apparet diaboli malignitas: tunc ſeminauit quãdo vniuerſa erant cõpleta vt magis noceret agricole ſtudio. AVGV. de que. euan. Dicit autẽ cũ dormirent homines: q2 cum negligentius agerẽt prepoſiti eccleſie: aut dormitionẽ mortis acciperent apoſtoli venit diabolus: ⁊ ſuperſeminauit eos quos malos filios dñs interpretatur. Sꝫ recte queritur vtrũ heretici ſint: aut male viuentes catholici. Sꝫ ꝙ dicit eos in medio tritici ſeminatos: quaſi videtur illi ſignificari qui vnius cõionis ſunt. Verũtamen quoniã agrũ ipſum non eccleſiã: ſed hunc mundũ interpretatus eſt: vnde intelliguntur heretici: q2 in hoc mundo ꝑmiſcentur bonis: vt illis qui in eadem fide mali ſint palea potius ꝙ̃ çiçania deputent̃: quia palea etiã fundamentũ habet cum frumẽto radicẽqꝫ cõmunem. Sciſmatici autẽ vident ſpicis corruptis etiã ſimiliores vel paleis ariſtarũ fractis vel ſciſſis ⁊ de ſegete abiectis: nec tamen conſequens eſt vt omnis hereticus vel ſciſmaticus ab eccleſia corporaliter ſepetur. multos enim portat eccleſia: quia non ita defendunt falſitatẽ ſententie ſue: vt intentã multitudinẽ faciant: qđ ſi fecerint tunc pelluntur: Cum ergo diabolus aſperſus prauis erroribus falſiſqꝫ opinionibus ſuperſeminaſſet: hoc ẽ precedente nomine chriſti hereſes ſuperieciſſet: magis ipſe latuit: atqꝫ occultiſſimus factus ẽ. Hoc eſt enĩ qđ dicit: Et abijt. quãꝙ̃ ĩ hac parabola dñs ſicut in expoſitione concluſit: nõ quedam ſed omnia ſcandala ⁊ eos qui faciunt iniquitatẽ çiçaniorũ nomine ſignificaſſe intelligit̃. CHRY. Ex poſterioribus autẽ diligenter hereticorũ formã deſcribit dicens: Cum autẽ creuiſſet herba ⁊ fructũ feciſſet: tũc apparuerũt ⁊ çiçania. In principio enim heretici obumbrãt ſeipſos: cũ autẽ multã acceperint libertatẽ ⁊ ſermone aliquis cũ eis participauerit: tũc venenũ effundunt. AVGV. de que. euan: Vel aliter: Cum homo ſpiritalis eſſe cepit dijudicans omnia tũc ei errores incipiunt apparere. diſcernit enĩ quicq̃d audierit aut legerit abhorrere a regula veritatis: ſꝫ donec in eiſdẽ ꝑficiatur ſpiritalibus põt eũ mouere quare ſub nomine chriſtiano tam multe

hereticoꝝ extitere falſitates. vñ ſequit: Accedētes autē
ſerui patriſfamilias dixerūt ei: Dñe nonne bonū ſemen
ſeminaſti in agro tuo: vñ ergo ʒiʒania? Utrū autē ipi ſint
ſerui quos poſtea meſſores appellat: an q: in expoſitiōe
parabole meſſores dicit eſſe angelos: nec quiſq̄ dicere facile
auſus fuerit angelos neſciſſe: quis ʒiʒania ſupſeminauerit:
magis oportet intelligi hoīes ipſos fideles ſuorū noīe
hoc loco ſignatos. nec mirū ſi ⁊ bonū ſemen ipſi dicūtur
ex diuerſis. n. ſignificatiōib⁹ vna res diuerſas ſilitudīes
recipit: ſicut ⁊ de ſe ait: q̄ ipſe ſit ianua: q̄ ipſe ſit paſtor.
REMI. Accedūt aūt ad deū ſine corpe: ſʒ corde ⁊ mē
tis deſiderio: quo docēte intelligūt diaboli calliditate h
cē factū. vñ ſequit: Et ait illis: Inimicus hō hoc fecit.
HIERO. Diabolus ꝓpterea inimicus hō appellat: q̄
deus eſſe deſijt. ⁊ in. ix. pſal. ſcriptū ē de eo: Exurge dñe:
nō cōfortet hō. Quāobrē non dormiat q̄ eccl'ie ꝓpoſi
tus ē: ne p illi⁹ negligētiā inimic⁹ hō ſupſeminet ʒiʒania:
h ē hēticorū dogmata. CHRY. Inimic⁹ aūt vocat ꝓpt
iacturā quā infert hoībus. vexatio enī diaboli aduer
ſus nos ē. principiū aūt vexatiōis factū eſt nō ab inimi
cia q̄ ē ad nos: ſʒ q̄ eſt ad deū. AUG. de que. euan. Cū
aūt ſerui dei cognouerint hāc excogitaſſe diabolū frau
dē: cū ꝯtra tāti nominis auctorē nihil ſe valere ſentiret: vt
fallacias ſuas eodē nomine obtegēt: pōt ſibi oriri volun
tas vt tales hoīes de reb⁹ hūanis auferāt ſi aliquā tpis
habeāt facultatē: ſed vtrū facere debeāt iuſticiā dei cōſu
lunt. vñ ſeqt: Serui aūt dixerūt: vis imus ⁊ colligim⁹ ea?
CHRY. Ubi intuenda ē ſeruoꝝ diligentia ⁊ dilectio.
etenī feſtināt ʒiʒania euellere: qđ mōſtrat eoꝝ de ſemine
ſollicitudinē. Ad hoc enī ſolū reſpiciūt: nō vt aliquis pu
niat: ſed vt ſeminata nō pereant. Quid autē dñs reſpon
derit ſubditur: Et ait: nō. HIERO. Datur enī locus pe
nitentie: ⁊ monemur ne cito amputem⁹ fratrē: q: fieri pōt
vt ille qui hodie noxio depꝛauatus ē dogmate: cras reſi
piſcat: ⁊ defēdere incipit veritatē. vñ ſubditur: Ne forte
colligētes ʒiʒania: eradicetis ſil' ⁊ triticū. AUG. de cō.
euā. In quo eos patientiſſimos ⁊ trāquilliſſimos reddit
hoc enī dī: q: boni dū adhuc infirmi ſunt: opus hñt in
quibuſdā maloꝝ cōmixtiōe: ſiue vt p eos exerceant: ſiue
vt eoꝝ ꝯparatiōe magna illis exhortatio fiat inuitantur
ad meli⁹. aut forte ſimul eradicat triticū cū auferant ʒiʒa
nia: q: multi primo ʒiʒania ſūt: ⁊ poſtea triticū fiunt: q̄ ni
ſi patienter cū mali ſint tolerent: ad laudabilē mutationē
nō ꝑueniūt: itaq3 ſi euulſi fuerint: ſimul eradicatur ⁊ triti
cū: qđ futuri eſſent ſi eis parceret. Iđ dicit tales non eſſe
auferendos de hac vita: ne cū malos conat interficere: bo
nos interficiat qđ forte futuri ſint: aut bonis obſit: qbus
⁊ inuitis vtiles ſūt. Sʒ tūc opportune hoc fiet: cū iā de
fine nō reſtat vel tps cōmutādē vite vel ꝓficiēdi ad veri
tatē ex occaſione atq3 cōparatione alieni erroris. ⁊ ideo
ſubdit: Sinite vtraq3 creſcere vſq3 ad meſſem. i. vſq3 ad
iudiciū. HIER. Uidet autē hoc eſſe contrariū illi pre
cepto: Auferte malū de medio veſtrū. Si enī ꝓhibetur
eradicatio ⁊ vſq3 ad meſſē tenenda ē patientia quomō
eijciendi ſunt quidā de medio noſtrū? Sed inter triticū ⁊
ʒiʒaniam qđ nos appellamus loliū: q̄diu herba eſt: ⁊ nec
dū calamus venit ad ſpicam: grādis ſimilitudo ē: ⁊ in di
ſcernēdo aut nulla aut difficilis ſubſtantia. ꝓmo monet ḡ
dñs: ne verbi qđ ambiguū eſt cito ſniam ꝓferamus: ſed
deo iudici reſeruemus: vt cū dies iudicij venerit: ille nō
ſuſpitionem criminis: ſʒ manifeſtū reatū de ſcōꝛū cetu
eijciat. AUG. cōtra epiſtolā pmeniani: Cū enim quiſq3
chriſtianoꝝ intus in eccleſia ꝯſtitutoꝝ in aliquo tali pec
cato fuerit deꝓhēſus: vt anathemate dignus habeatur:
fiat hoc vbi periculū ſciſmatis non timet cū dilectiōe nō
ad eradicandū: ſed ad corrigendū. q̄ ſi ſe nō agnouerit:
neq3 penitendo correxerit: ipſe foris exiet: ⁊ p ꝓpriā vo
luntatē ab eccleſie cōione dirimet. vñ dñs cū dixiſſet: Si
nite vtraq3 creſcere vſq3 ad meſſem. ſubiūxit cām dicēs:
Ne forte cum vultis colligere ʒiʒania: eradicetis ſimul ⁊
triticū. Ubi ſatis oſtendit cū metus iſte non ſubeſt: ſed oī
no de frumentoꝝ ſtabilitate certa ſecuritas manet. i. qñ
ita cuiuſq3 crimen notū ē: ⁊ oībus execrabile apparet: vt
vel nullos prorſus vel non tales habeat defenſores per
quos poſſit ſciſma ꝯtingere: nō dormiat ſeueritas diſci
pline: in q̄ tanto ē efficacior emendatio prauitatis: quāto
diligētior fuerit obſeruatio charitatis. Cū vero idē mor
bus plurimos occupauerit: nihil aliud boni reſtat q̄ do
lor ⁊ gemitus. ſic igit miſericorditer corripiat homo qđ
pōt: qđ autē non pōt: patienter ferat: ⁊ ex dilectione ge
mat atq3 lugeat. donec ille deſup emēdet ⁊ corrigat: atq3
vſq3 ad meſſem differat eradicare ʒiʒania ⁊ paleam vēti
lare. Turba aūt iniquorū cū facultas eſt in populis pro
mendi ſermonē generali obiurgatione ferienda ē: ⁊ ma
xime ſi occaſionē atq3 opportinitatē prebuerit aliquod
dñi deſup flagellū: quo eos appareat p ſuis meritis va
pulare. tūc enī aures humiles prebet emēdari ſermone
calamitas auditorū: ⁊ facilius in gemitū confitendi q̄ in
murmura reſiſtendi afflicta corda compellit: q̄ q̄ etſi nul
la calamitas tribulatiōis premat: cū facultas detur vtili
ter corripit in multitudine multitudo. nam ſicut ſeparata
ſeuire: ſic in ipſa cōgregatione obiurgata gemere conſue
uit. CHRY. Hoc aūt dixit dñs ꝓhibens occiſiones
fieri. neq3 enī oportet interficere hereticū: q: prelium in
expiabile in orbem terrarū induceretur. ⁊ ideo dicit: Ne
eradicetis ſimul cū eis frumentū. i. ſi moueritis arma ⁊
occideretis hereticos: neceſſe ē multos ſāctoꝝ ſimul ſub
mitti. nō ḡ detinē hereticos: ⁊ abſcidere liberā eoꝝ ꝓpa
lationē: ⁊ ſynodos ⁊ ſtudia diſſoluere ꝓhibet: ſed interfi
cere ⁊ occidere. AUG. ad vincentiū: Hec aūt primi
tus mea ſentētia erat: neminē ad vnitatē chriſti eſſe cogē
dū. verbo enī agendū: diſputatione pugnandū: ratione
vincendū: ne fictos catholicos haberemus: quos apertos
hereticos noueramus. Sed hec opinio mea non contra
dicentiū verbis: ſed demonſtrantiū ſuperabat exemplis.
harū enī legū terror quibus ꝓmulgandis reges ſeruiūt
dño in timore: ita ꝓfuit vt nūc alij dicant: Iam hoc vole
bamus: ſʒ deo gratias qui nobis occaſionē ꝓbuit ⁊ dila
tionū morulas amputauit. Alij dicāt: hoc eē verum iam
ſciebamus: ſed neſcio qua conſuetudine tenebamur: gra
tias deo qui vincula noſtra dirupit. Alij dicāt: Neſcieba
mus hoc eē veritatē: nec eam diſcere volebamus: ſʒ ad
eam cognoſcendā metus fecit intentos: gratias dño q̄ ne
gligentiā noſtrā ſtimulo terroris excuſſit. Alij dicant:
Nos falſis rumoribus terrebamur intrare: quos falſos
eſſe neſciremus niſi intraremus: nec intraremus niſi co
geremur: grās deo q̄ predicationē nr̄am flagello abſtulit:
expertos docuit q̄ vana ⁊ inania de eccl'ia ſua mēdax fa
ma iactauerit. Alij dicāt: Putabam⁹ quidē nihil intereſſe
vbi fidē chriſti teneremꝰ: ſʒ grās dño q̄ nos a diuiſione
collegit: ⁊ hoc vni deo ꝯgruere vt in vnitate colatur dī
dit. Seruiāt ergo reges terre chriſto leges edēdo p xpo.
AUG. ad bonifaciū comitē: Quis aūt veſtrū velit nō
ſolū aliquē hereticoꝝ perire: verū etiam aliquid pdere:
ſʒ aliter nō meruit habere pacē domus dauid niſi abſo
lon filius eius in bello quod ꝯtra patrem gerebat fuiſſet
extinctus: q̄uis magna cura mandauerit ſuis: vt eū q̄tū
poſſent viuū ſaluūq3 ſeruarēt: ⁊ eēt cui penitenti patern⁹
affectus ignoſceret. Quid aūt ei reſtitit niſi perditū flere:
⁊ ſui regni pace acquiſita ſuā meſticiā ꝯſolari? Sic ergo
catholica mater eccl'ia: ſi aliquoꝝ pditione tā multos ce
teros colligit dolorē materni cordis lenit: ⁊ ſanat cūcto
rū liberatione ꝓploꝝ. vbi ē autē qđ iſti clamare cōſueue
rūt liberū ē credere: cui vim chriſtus intulit: quē coegit?
ecce habēt apl'um paulū: agnoſcant in eo prius cogentē
chriſtū: ⁊ poſtea docentē: prius ferientē: ⁊ poſtea conſo
lantē. Mirū autē eſt quō ille qui pena corporis ad euan
geliū coactus intrauit plus illis omnib⁹ qui ſolo verbo
vocati ſunt

vocati ſunt in euangelio laborauit: cur ergo non cogeret
eccl'ia ꝑditos filios vt redirēt: ſi ꝑditi filij coegerūt alios
vt perirēt: Sequit: Et in tp̄e meſſis dicā meſſorib': Col-
lite p̄mū ziȝania: ⁊ alligate ea in faſciculos ad ꝯburēdū.
REMI. Meſſis aūt appellat tēpus metendi: p meſſez
vo deſignat dies iudicij: i quo ſepandi ſūt boni a malis.
Sed ꝑpt q̄d dicit: CHRY. Colligite p̄muz ziȝania:
Ut nō timeāt boni: q̄ſi ſimul cū ziȝanijs tollat frumētuz.
HIER. Q aūtē dicit ziȝaniorum faſciculos igni tradi ⁊
triticū ꝯgregari in horrea: manifeſtū eſt hereticos quoſ-
qꝫ ⁊ hypocritas gehēne ignibus ꝯcremandos: ſcōs vo
q̄ appellant triticū horreis. i. celeſtibus māſionibus re-
cipi. AVG. de que. euā. Querī aūt pōt cur non vnū fa-
ſcez aut vnū aceruū ziȝaniorum fieri dixerit: niſi forte ꝓpter
varietatē hereticorum nō ſolū a tritico ſꝫ etiā a ſeipſis di-
ſcrepantiū. Ipſa vniuſcuiuſqꝫ hereſeos in q̄bus ſigilla-
tim ſua cōione diſiuncti ſūt: noīe faſciculorum deſignauit:
vt etiā tūc incipiāt alligari ad cōburendū cū a catholica
cōione ſegregati: ſuas ꝓprias q̄ſi eccleſias habere cepint
vt cōbuſtio earū ſit in fine ſcl'i nō alligatio faſciculoruz.
Sꝫ ſi ita eſſet: nō tā multe reſipiſcēdo: ⁊ in catholicaz re
meando ab errore diſcederēt. Quapropt̄ alligatio faſci
culorum in fine ꝑfutura ē: vt nō cōfuſe: ſꝫ ꝑ mō pūerſitatis
ſue vniuſcuiuſqꝫ erroris ptinacia puniat. RABA. Et
notandū q̄ vbi dicit: Seminauit bonū ſemen. notat bo-
nā voluntatē q̄ in electis ē. vbi vero dicit: Inimicus. cau
telā habendā intimare voluit: de qua creſcentib' ziȝanijs
q̄ſi patienter ferens ait: Inimicus homo hoc fecit. patiē-
tiā nobis ꝯmendauit. vbi vero ait: Ne forte colligētes zi
zania. donauit nobis diſcretionis exemplū. Qn̄ aūt ſub
iungit: Sinite vtraqꝫ creſcere vſqꝫ ad meſſem. cōmenda-
uit longanimitatē. Ad vltimū iuſticiā cum dicit: Alligate
ea in faſciculos ⁊c̄.

Aliam parabolam propoſuit eis dicens: Si
mile eſt regnum celorum grano ſynapis: qd̄ acci-
piens homo ſeminauit in agro ſuo: qd̄ minimum
quidem eſt omnibus ſeminibus. Cum autez cre-
uerit: maius eſt omnibus oleribus: ⁊ fit arbor ita
vt volucres celi veniāt ⁊ habitent in ramis eius.
CHRY. Quia dn̄s dixerat q̄ de ſemine tres partes
pereunt: ⁊ ſaluat vna. ⁊ in ipſa rurſus que ſaluat: multa
efficit iactura ꝓpter ziȝania que ſupſeminant: ne dicerēt:
Qui ergo erūt ⁊ quāti fideles: ꝯnter hūc timorē aufert
ꝑ parabolā ſynapis. ⁊ ideo dicit: Aliam parabolā ꝓpo
ſuit eis dicēs: Simile ē regnū celorum grano ſynapis.
HIER. Regnū celorū ꝑdicatio euangelij eſt ⁊ noticia
ſcripturarū q̄ ducit ad vitā: de qua dicit ad iudeos: Au-
feret a vobis regnū dei. huiuſmodi ergo regnū celorum eſt
ſimile grano ſynapis. AVG. de que. euan. Granū nāqꝫ
ſynapis ad feruorē fidei ptinet: vel eo q̄ dicat venena ex
pellere. Sequit: Quod accipiēs homo ſeminauit i agro
ſuo. HIERO. Homo q̄ ſeminat in agro ſuo a pleriſqꝫ
ſaluator intelligit: q̄ in animis credētiū ſeminat. Ab alijs
ipſe homo ſeminās in agro ſuo. i. in corde ſuo. Quis aūt
eſt iſte q̄ ſeminat: niſi ſenſus noſter ⁊ animus q̄ ſuſcipiēs
granū ꝑdicationis: ⁊ fouēs ſementē humore fidei facit
in agro ſui pectoris pullulare. Sequit: Qd̄ minimū qui
dē ē omnibus ſeminibus. Predicatio euāgelij minima ē
oībus diſciplinis. ad primā quidē doctrinā fidē non ha
bet veritatis: hoīem deū: deū mortuuz: ⁊ ſcandalū cru-
cis ꝑdicās: cōfer huiuſmodi doctrinā dogmatibus phi-
loſophorū ⁊ libris eorum: ⁊ ſplēdori eloquētie: ꝯpoſitioni
qꝫ ſermonum: ⁊ videbis quāto minus ſit ceteris ſemini
bus ſemen euāgelij. CHRY. Uel minimū ſemen euā-
gelij: q2 diſcipuli vniuerſis erat imbecilliores: ſꝫ tn̄ quia
magna erat virtus in eis: expanſa ē eorum predicatio vbi
qꝫ terrarum. ⁊ ideo ſequit: Cū aūt creuerit: maius ē oībus
oleribus. i. dogmatibus. AVG. de que. euan. Dogma-
ta autē ſunt placita ſectarum. i. vt placuit ſectis. HIE-
RO. Phariſeorum. n. dogmata cū creuerint: nihil mordax
nihil vitale demonſtrant: totū marcidūqꝫ ebulit
in olera ⁊ in herbas que cito areſcūt ⁊ corruūt. Predica-
tio aūt euāgelica q̄ parua videbat in principio: cuz vel in
animā credētis: vel in totū mundū ſata fuerit: non exur
git in olera: ſed creſcit in arborez: ita vt volucres celi q̄s
vel animas credentiū: vel fortitudines dei ſeruitio māci
patas ſentire debem': veniant ⁊ habitēt in ramis eius.
vn̄ ſequit. Et fit arbor ita vt volucres celi veniāt ⁊ habi
tent in ramis eius. Ramos puto euāgelice arboris qui
de grano ſynapis creuerint: dogmatū eē diuerſitates: in
q̄bus ſupradictarū volucrū vnaqueqꝫ requieſcit. Aſſu-
mamus ⁊ nos pēnas colūbe vt ad altiora volitātes poſ
ſimus habitare in ramis huius arboris: ⁊ nidos nobis
facere doctrinarū: terrenaqꝫ fugiētes ad celeſtia feſtina-
re. HILA. Uel grano ſynapis ſeipſū dn̄s cōparauit:
acri ſemini ⁊ oīuz ſeminū minimo: cui' vīus ꝑſſuris accen
dit. GRE. xix. mora. Ipſe q̄dē ē granū ſynapis q̄ in hor
to ſepulture plantatus: arbor magna ſurrexit. Granū nā-
qꝫ fuit cū moreret: arbor cū reſurgeret: granū ꝑ humili-
tatē carnis: arbor ꝑ potētiā maieſtatis. HILA. Granū
igit hoc poſtq̄ i agro ſeminatū fuit. i. vbi a ꝑplo ꝯprehē-
ſus ⁊ tradit' morti: tāq̄ i agro fuit ſatiōe q̄dā corpis cō
ſepultus: vltra mēſurā omniū olerū excreuit: ⁊ vniuerſā
ꝓphetarū gloriā excedit. Oleris eniz vice tanq̄ egroto
iſrael data ē predicatio ꝓphetarū: ſed iaz in ramis arbo
ris celi volucres inhabitant: aplos. ſ. ex chriſti virtute ꝓ-
tenſos: ⁊ mundū inumbrantes in ramis intelligimus: in
quo gētes in ſpez vite aduolabūt: ⁊ aurarū turbine i. dia
boli ſpū flatuqꝫ vexate: tanq̄ in ramis arboris cōquie-
ſcent. GRE. xix. mora. In iſtis etiā ramis volucres re
quieſcūt: q2 ſancte anime quibuſdā virtutū pēnis a terre-
na cogitatione ſe ſubleuant: in eorum dictis atqꝫ cōſolatio
nibus ab h'mōi fatigatione vite reſpirant.

Aliam parabolā locut' eſt eis: Simile eſt re
gnum celorum fermento: quod acceptum mulier
abſcōdit i farine ſatis trib' donec fermētatū ē totū.
CHRY. Ad idē oſtendendū dn̄s apponit parabolā
de fermēto. vn̄ dicit: Aliā parabolā locutus ē eis: Simi
le ē regnū celorū fermēto. q. d. Sicut fermētum multā fa-
rinā trāſmutat in ſuā virtutē: ita ⁊ vos totuz mundū trāſ
mutabitis. Et vide xp̄i prudentiā: ea eni q̄ ſūt nature in-
ducit: demōſtrās q̄m ſicut illa poſſibile ē fieri: ita ⁊ hoc.
Nō aūt dixit q̄ poſuit ſimplicit ſꝫ abſcōdit: ac ſi diceret:
Ita ⁊ vos cū ſubiecti fueritis ipugnatorib' veſtris: tūc
eos ſupabitis. Et ſicut fermentū ſuffodit quidē nō autez
deſtruit: ſed paulatim ad ſuū habitū oīa trāſmutat: ſic ⁊
in ꝑdicatione veſtra continget. non itaqꝫ q2 multas dixi
ſupuenturas vobis vexatiōes timeatis. ita enim fulgebi
tis ⁊ oēs ſupabitis. tria aūt ſata hic ꝓ multis poſuit. hūc
eniz numerū determinatū ꝓ multitudine indeterminata
accepit. HIERO. Satū aūt ē genus mēſure iuxta mo-
rē ꝓuincie paleſtine: vnū modium ⁊ dimidiū accipiēs.
AVG. de que. euā. Uel fermentū dicit dilectionē eo q̄
ferueſcere facit ⁊ excitat. Mulierē: ſapientiā dicit. In fa
rine autē ſatis trib' intelligunt vel tria illa in hoīe: ex to-
to corde: ex tota anima: ⁊ ex tota mēte. vel tria illa fructi
fera: centeſimū: ſexageſimū: ⁊ triceſimū. vel tria illa gene
ra hoīum noe: daniel: ⁊ iob. RABA. Dicit aūt donec
fermētatū ē totū. q2 charitas in nr̄a mēte recōdita eo vſ-
qꝫ creſcere debet: vt totā mentē in ſui ꝑfectionem ꝯmutet
qd̄ h̄ inchoat: in futuro vo ꝑficit. HIER. Uel aliter: Mu
lier iſta q̄ fermentū accipit: ⁊ abſcōdit: ꝑdicatio mihi vi
det aplica vel eccleſia de diuerſis gentib' ꝯgregata. hec
tollit fermētū: intelligentiā. ſ. ſcripturarū ⁊ abſcondit il-
lud in farine ſatis tribus: vt ſpūs aīa corpus in vnū re-